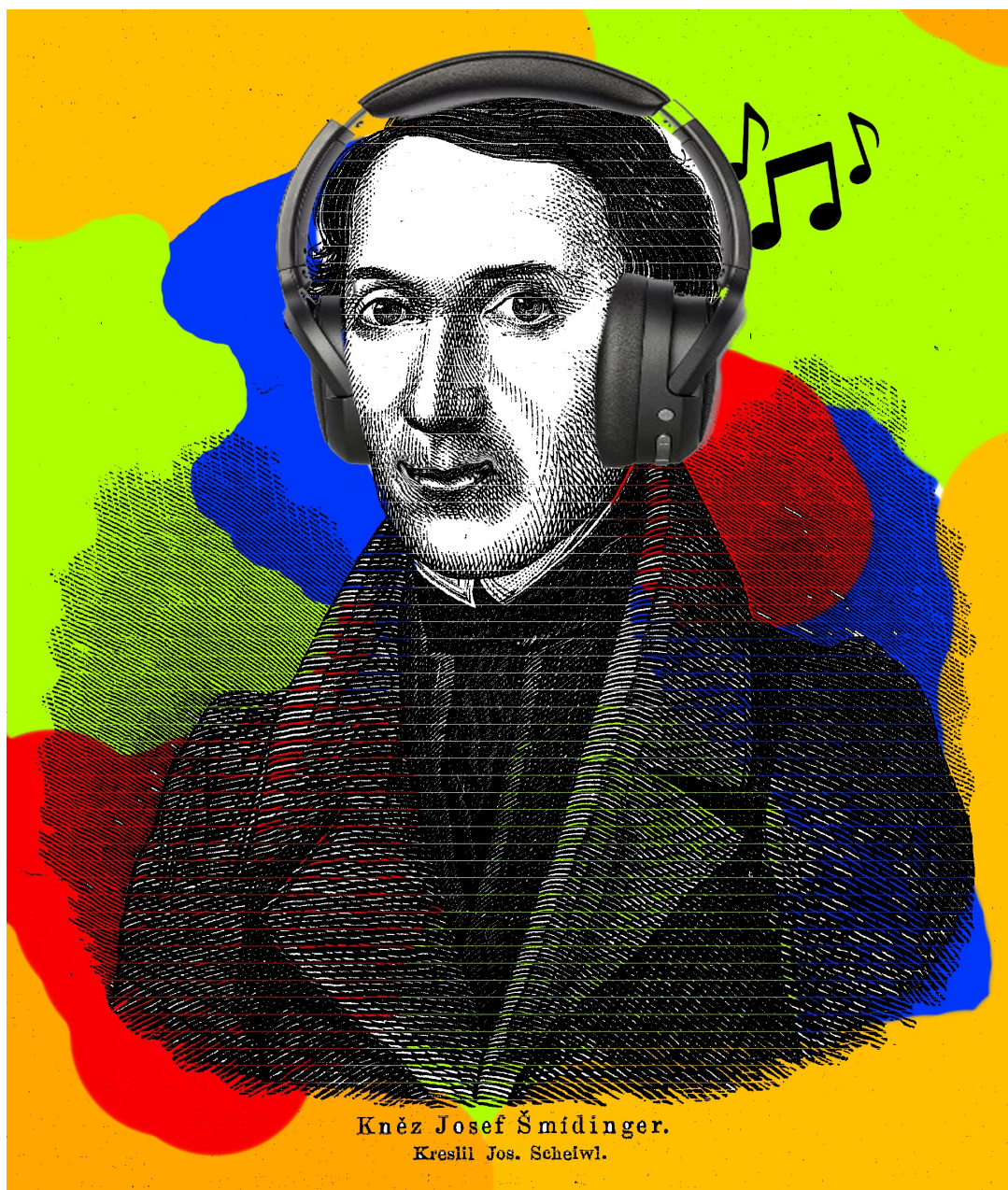

ŠMIDINGEROVA KNIHOVNA STRAKONICE, ODDĚLENÍ PRO DĚTI
ČASOPIS PRO DĚTI I JEJICH RODIČE

Kněz Josef Šmidinger.
Kreslil Jos. Schejwl.

Obsah

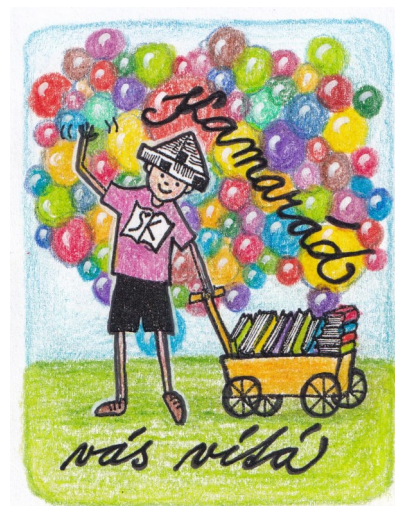
Úvodník	3
Bedřich Smetana	4-5
Antonín Dvořák	6-7
Co je opera?	8
Vybíráme z knih	9
Trocha poezie	10-11
Z knihovního fondu	12-13
Doktor Klavír	14-15
Mezinárodní dudácký festival	16
Hudební oddělení	17
Komiks	18-19
Kuchařské okénko	20
Hádání a luštění	21
Z činnosti knihovny	22-23
Labutí píseň	24-
Příslolí	25
Návod na... (perkuse)	26
Tip na výlet (Vysoká u Příbrami)	27
English cool, not at school	28
Kvíz	29

Houslový klíč

Jste zvědaví, kam vás zveme?
Poslouchejte chvíličku:
Tímhle klíčkem odemkneme
každou hezkou písničku!

Jiří Havel: Veselé noty

Milí čtenáři,

vítáme vás u nového čísla našeho dětského knihovního časopisu, který je tentokrát věnován jedinečnému tématu - hudbě.

Proč právě hudba? Hudba je jedním z nejstarších a nejuniverzálnějších jazyků lidstva. Spojuje generace, kultury a národy. Dokáže vyjádřit pocity a nálady, které slova často nedokáží popsat. Je zdrojem radosti, inspirace a kreativity.

Rok 2024 je totiž oficiálně vyhlášen Rokem české hudby, což nám dává skvělou příležitost prozkoumat kouzelný svět not, melodií a harmonických zvuků, které nás obklopují a obohacují každý den.

Rok 2024 je navíc výjimečný díky významným výročím dvou velikánů české hudby - Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka. Bedřich Smetana, který by letos oslavil 200. narozeniny, je považován za zakladatele české národní hudby. Jeho cyklus symfonických básní "Má vlast" patří k nejznámějším a nejmilovanějším dílům české klasické hudby. Antonín Dvořák, od jehož úmrtí již uplynulo 120 let, je proslulý svou schopností propojovat lidovou hudbu s klasickými formami. Jeho "Novosvětská symfonie" se stala světovým hudebním pokladem.

Tradice Roku české hudby začala přesně před sto lety v roce 1924 oslavou stého výročí narození Bedřicha Smetany. Od té doby se Rok české hudby až na několik výjimek konal v každém roce končícím na číslici čtyři.

V tomto čísle se můžete těšit na mnoho zajímavých článků. Nezapomněli jsme ani na hravé aktivity - čekají na vás hudební hádanky, kvízy a dokonce i návod na výrobu vlastního jednoduchého hudebního nástroje.

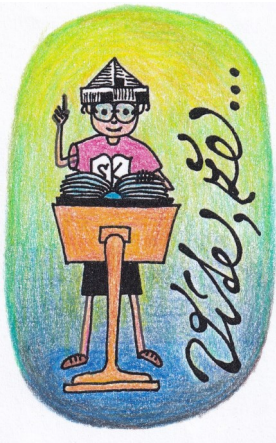
Přejeme vám příjemné čtení a mnoho radosti při objevování světa hudby!

-mk-

*"To jsem nedušil, kolik
povýku moje narozeniny
zbrojí..."*

Zdroj fotografie: www.wikipedia.org

Bedřich Smetana

Bedřich Smetana se narodil v roce 1824 v Litomyšli a jeho otec byl sládkem v pivovaru. Měl 17 sourozenců. Dovedete si to představit, že byste měli tolik bratrů a sester?

Bedřich Smetana měl absolutní sluch. To neznamená, že by slyšel sousedy přes zeď, ale schopnost určit přesnou výšku tónu. Můžete si představit například houkající sanitku a Bedřich by věděl, jaký je to tón a jak jej zahrát. Brzy začal komponovat drobné skladby a v 6 letech poprvé ohromil posluchače svou virtuózní

hrou.

V deseti letech při klukovské hře s kamarády jim explodovala láhev se střelným prachem a Bedřicha zasáhly střepiny do pravé tváře. Snažil se zranění ošetřit omytím v rybníce, zřejmě i proto, aby se vyhnul potrestání za klukovinu. Následoval však bolestivý zánět postihující horní a dolní čelist a spánkovou kost. Důsledkem toho se mu zdeformovala tvář, což ve vyšším věku maskoval plnovousem.

Škola ho příliš nebavila, neprospíval, měnil školy, ale nakonec se mu přece jen podařilo odmaturovat na gymnáziu v Plzni. Rozhodl se ve studiích nepokračovat a věnovat se pouze hudbě. Otevřel hudební ústav v Praze, dirigoval Filharmonickou společnost ve švédském Göteborgu, byl sbormistrem pěveckého sdružení Hlahol, stal se kapelníkem orchestru pražského Prozatímního divadla a spoustu dalšího.

Ve 46 letech prodělal zánět středního ucha. Začal ztrácet rovnováhu a hučelo mu v uších. Pro hudebníka opravdu velký problém. Přestal slyšet nejprve na pravé ucho a později na levé. I přesto dále komponoval. Celkem složil 8 dokončených oper. Mezi nejznámější patří Libuše a Prodaná nevěsta. Jeho nejhranějším hudebním dílem je cyklus symfonických básní Má vlast. Zemřel v Praze ve věku 60 let.

čerpáno z knihy Skladatelník

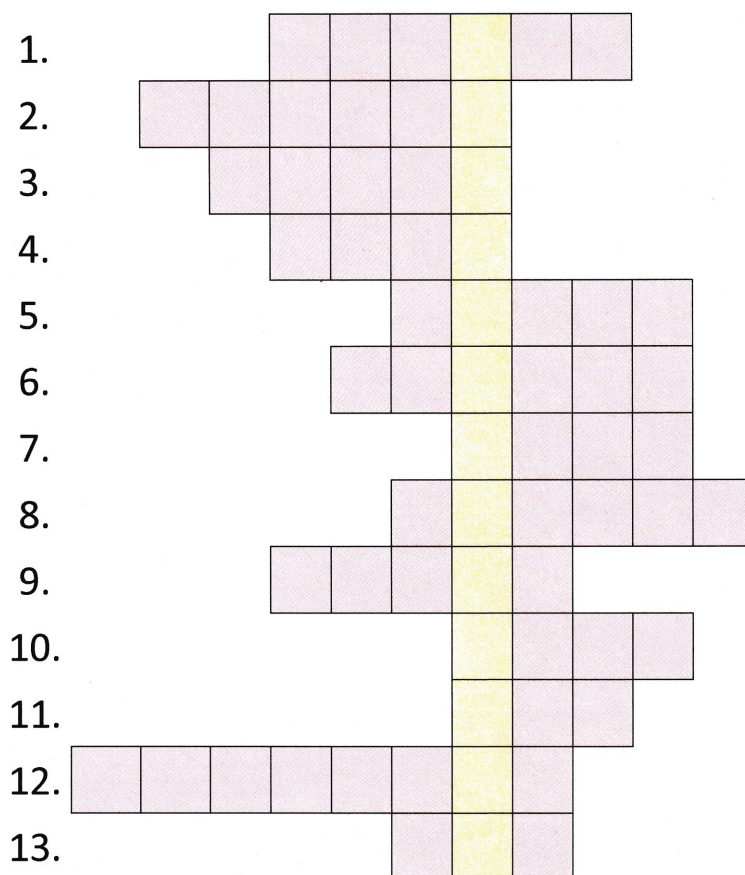
Bankovky s portréty Bedřicha Smetany, zdroj: sbazar.cz

Kdo se chce dozvědět více nejen o Bedřichovi Smetanovi, ale i o dalších 54 hudebních géníích, může sáhnout po knížce *Skladatelník* od Anny Novotné a Jiřího Votruby.

-mk-

Doplň: Český hudební skladatel, který napsal symfonickou sbírku „Má vlast“, se jmenuje...

1. Dechový žest'ový nástroj, rýmuje se se slovem „hrubka“
2. Malý strunný hudební nástroj se smyčcem
3. Minimálně tři tóny zahrané dohromady
4. Doplň text písně: „ Na .....je cesta, jako žádná ze sta“. Na jaký hrad je cesta?
5. Jinak klavír
6. Nástroje, které k fungování potřebují tvůj dech, nazýváme.....
7. Anglicky píseň
8. Abys mohl hrát na housle, potřebuješ.....(dřevěnou hůlku s koňskými žíněmi)
9. Křestní jméno zpěváka Gotta
10. Dva muzikanti jsou duo, tři jsou.....
11. Nejnižší ženský hlas
12. Člověk, který řídí orchestr nebo sbor, používá taktovku
13. Hudební styl, kdy se text rytmicky říká do hudby

Antonín Dvořák

Antonín Dvořák se narodil v roce 1841. Otec byl řezník a hostinský. Je trochu těžké si představit, že zrovna v řeznické rodině vyrostl jeden z největších hudebníků, ale otec byl také amatérský hudebník, který hrál na housle a citeru a hudební vzdělání svého syna podporoval. Antonín začal muzicírovat v otcově hospodě.

Od začátku školní docházky se učil hrát na housle. Antonínův strýc, který byl učitel a varhaník, přesvědčil rodiče o mimořádném hudebním talentu malého Antonína a ti jej v 16 letech poslali studovat pražskou varhanickou školu.

Složil kromě jiného 10 oper, z nichž by vás mohla oslovit *Rusalka*, jejíž děj je inspirován jednou z nejnámějších pohádek Hanse Christiana Andersena *Malá mořská víla*. Mezi jeho nejhranější díla patří právě zmíněná *Rusalka*, *Symfonie č. 9* s podtitulem *Z nového světa*, *Slovanské tance* a *Stabat mater*.

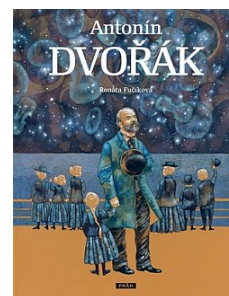
Jeho úspěchy rostly i v zahraničí. Byl mu udělen čestný doktorát na univerzitě v Cambridgi a vedl konzervatoř v New Yorku, kde žil 3 roky. Důkazem jeho světového uznání je to, že když přistáli američtí astronauti na Měsíci, první skladba, která tam zazněla, bylo *Largo* z jeho *Symfonie č. 9 Z Nového světa*.

Zemřel v roce 1904. I proto si jej připomínáme, protože je to právě 120 let. V archivu Českého muzea hudby byla objevena rozepsaná skica. Na jejím základě byla v roce 2018 pomocí umělé inteligence AIVA vytvořena skladba s názvem *Z budoucího světa*.

čerpáno z knihy Skladatelník

Antonín Dvořák

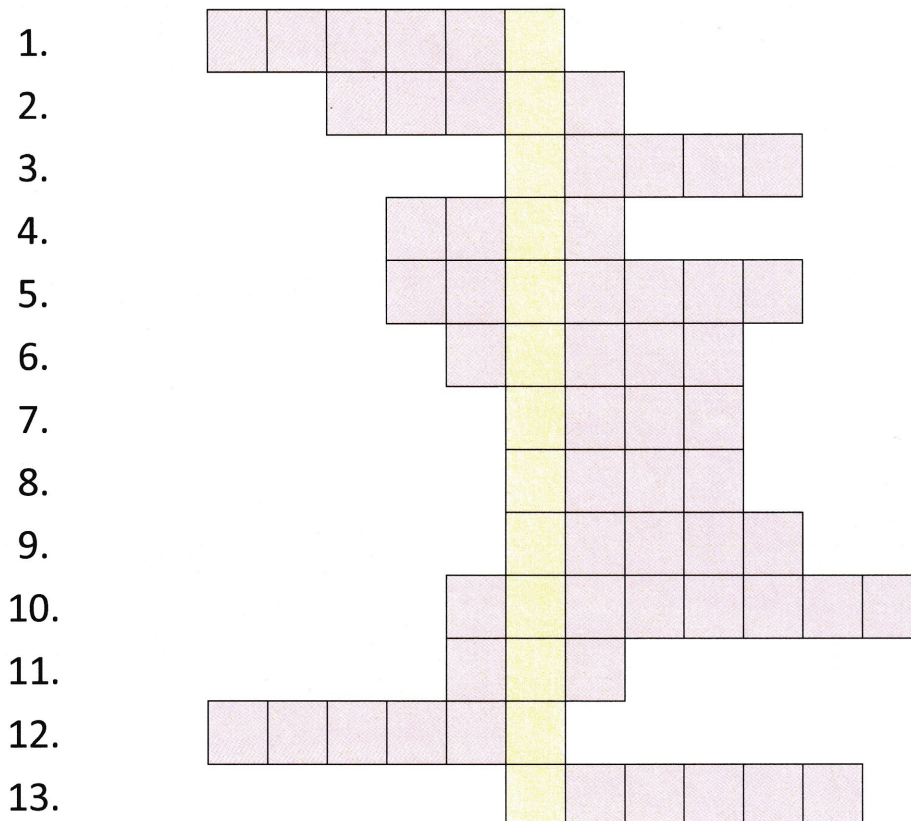

Pro ty, kteří by se chtěli dozvědět o životě slavného skladatele více, doporučujeme knihu od Renaty Fučíkové s názvem *Antonín Dvořák*. Je napsána komiksovou formou a celkově je velmi pěkně zpracovaná.

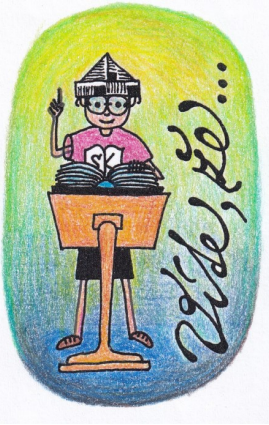
Zdroj fotografie: www.wikipedia.org

-mk-

Doplň: Český hudební skladatel, který napsal operu „Rusalka“, se jmenuje.....

1. Dechový hudební nástroj, může být zobcová, altová nebo příčná
2. Národní píseň, státní symbol, každý stát má svou vlastní
3. Nejvyšší mužský hlas
4. Skupina zpívajících lidí, možná v něm ve škole zpíváš také
5. Když chceš vidět naživo hudební kapelu, koupíš si lístek a jdeš na.....
6. Recituje se báseň, zpívá se.....
7. Grafický záznam tónů, mohou být například celé nebo půlové
8. Lidový hudební nástroj s měchem, typický pro Strakonice
9. Strunný smyčcový nástroj, větší housle
10. Na začátku notové osnovy můžeš vidět klíč basový nebo nejznámější.....
11. Doplň text písně: „ V řadě za sebou,.....čuníci jdou“. Kolik je čuníků?
12. Doplň text písně: „ Travička....., to je moje potěšení“. Jakou barvu má travička?
13. Strunný hudební nástroj, často se na ni hraje u táboráku

Co je opera?

Opera je dramatické hudební představení, kde herci (zpěváci) text (libreto) neříkají, ale zpívají za doprovodu hudby.

Opereta je obdobně jako opera hudební představení, ale střídá se zde zpěv, tanec a mluvené slovo.

V současné době je velmi populární **muzikál**, kde se stejně jako v operetě střídá zpěv, tanec a mluvené slovo, ale vše se děje na moderní současnou hudbu.

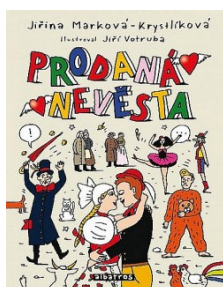
Prodaná nevěsta je jedna z nejnámějších oper Bedřicha Smetany. Text, libreto, jak tomu říkáme u oper, napsal Karel Sabina. Děj se odehrává na českém venkově. Mařenka, dcera bohatého sedláka, má ráda chudého Jeníka. Dohazovač (člověk, který tehdy domlouval sňatky) však pro Mařenku vybral jiného. Jak to dopadne? Zайдěte si do divadla anebo si půjčte knihu *Prodaná nevěsta* od Jiřiny Markové Krystlíkové, jejíž součástí je i CD s hudbou.

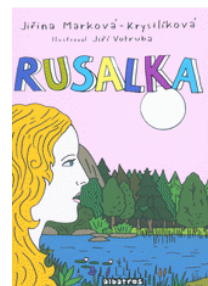
Od Antonína Dvořáka bych vám doporučila operu s názvem **Rusalka**. Dvořák se nechal inspirovat pohádkou od Hanse Christiana Andersena *Malá mořská víla*. Libreto k opeře napsal pro Dvořáka Jaroslav Kvapil. Je to pohádkový příběh víly, která se zamiluje do prince a opouští bezpečí svojí vodní říše.

Příběh Rusalky převyprávěla ve stejnojmenné knize Jiřina Marková Krystlíková.

Prodaná nevěsta

Rusalka

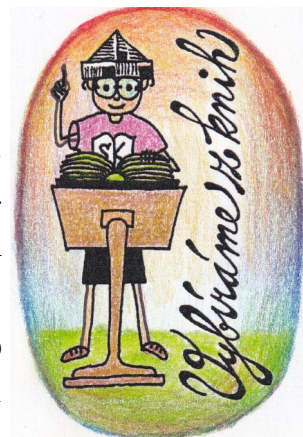

Martina Skala: Strado a Varius

Starý slavný houslista našel jednoho dne při procházce vejce, ze kterého vycházely podivné zvuky. Jako kdyby se ladily housle. A opravdu, z vejce vyskočily housle jménem Strado. Od té doby jsou přátelé a cestují spolu za hudbou.

Tak začíná série příběhů ze světa hudby Martiny Skaly. Autorka využila pro své průvodce jméno slavného italského výrobce houslí Antonia Giacomu **Stradivariho**, který žil v letech 1644 – 1737. (Některé nástroje, které vyrobil, hrají dodnes.) Strada a Varia můžeme potkat v naší knihovně ve třech knihách, které najdeme mezi pohádkami. V *Setkání s Mozartem* se podíváme do Prahy na operu Don Giovanni, *Ve škole Johana Sebastiana Bacha* zavítáme do Lipska a kniha **Strado a Varius a léčka Rudého abbé** je věnována Benátkám a Antoniovi Vivaldimu a dozvíme se i něco o slavném houslaři Stradivarim.

Ukázka z knihy **Strado a Varius a léčka Rudého abbé**:

„Prosíme oholit a ostříhat! Mistr má zítra koncert!“ hulákalo Strado ode dveří lazebníkova krámků.

„Jediný Mistr je Vivaldi!“ ozvalo se z tmavého kouta.

Strado v šeru zapátralo pohledem směrem, odkud hlásek vycházel. Na polici mezi flakony voňavek a hřebeny seděly malé housle se zrzavou kšticí.

„To je Antonio,“ představil lazebník zrzka.

„Tohle holičství patřilo otci skladatele Antonia Vivaldiho, největšího houslisty všech dob!“ řekly pyšně zrzavé housle.

„Největší houslista je Varius!“ ohradilo se Strado.

„Cože? Nikdy jsem o něm neslyšel,“ křenil se Antonio.

Housle se rozzlobily a táhly zrzka k holicímu křeslu, na kterém seděl Varius.

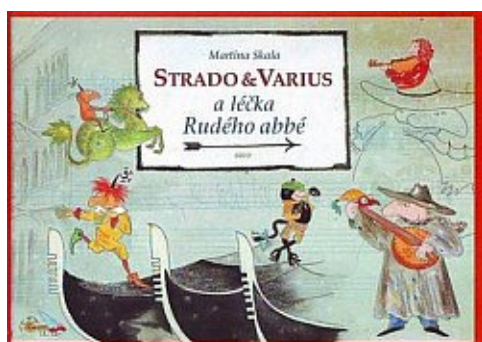
„To je on!“ ukázaly hrdě na houslistu ztraceného pod holicí pěnou. Antonio se rozesmál, až dostal škytavku.

„A co umí?“

Strado začalo rychle vypočítávat: Hrát člověče nezlob se, mňoukat jako kočka, smažit palačinky, házet pětinasobnou žabku, střílet z praku... Zrzavé housle se posměšně šklebily.

„To můj Mistr Vivaldi napsal 550 koncertů, z toho 230 pro housle, tedy pro mě, 94 oper a to nemluví o ČTYŘECH ROČNÍCH OBDOBÍCH!“ vytahoval se zrzek.

„Ty znám!“ zaradovalo se Strado a začalo si prozpěvovat první skladbu ze Čtyř ročních období nazvanou JARO.

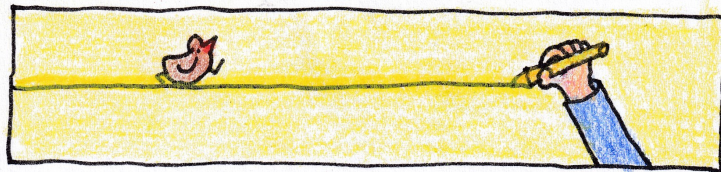
Strado a Varius a léčka Rudého abbé

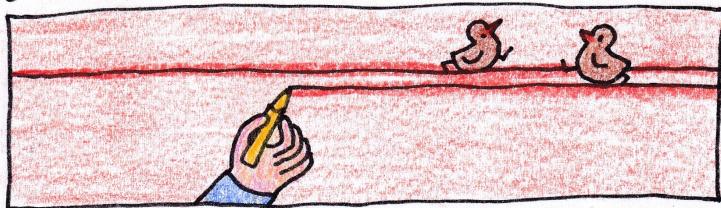
-tm-

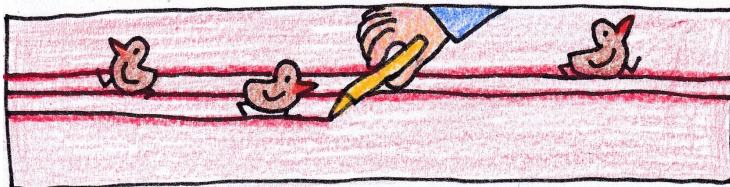
Jestli víte, co ho čmárá
na papír náš báska?

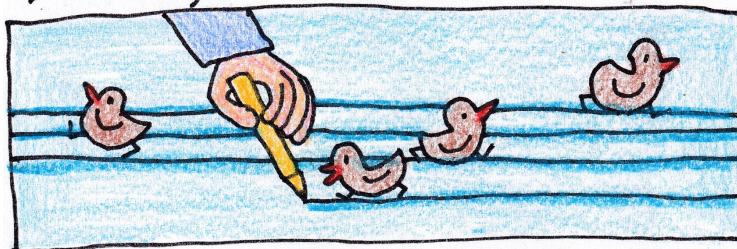
Jedna čára,

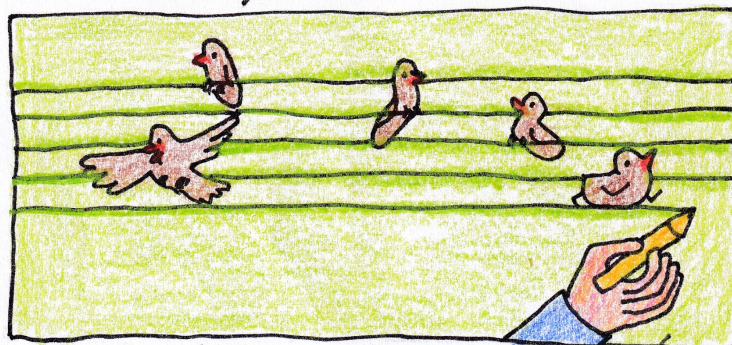
druhá čára,

Šestí,

čvrta,

pátá...
A už je hotová
NOTOVÁ OSNOVA!

1/2004

Basa

Kdopak ji to asi učí,
že jen pořád brum brum bručí?

Tuba

Sama vám to nejlíp poví,
v kterých hloubkách tóny loví!

Kotel (buben)

Zle je, zle je, třikrát běda!
V něm se přece vařit nedá!

Kytara

Sladké dřevo sladce voní –
teskní, pláče, smíchem zvoní...

Křídlovka

Jako kdyby křídla měla
její píseň rozechvělá...

Akordeon

Sám nehraje, to se zdráhá,
začne, když ho někdo tahá!

Kde v knihovně zní hudba?

V první řadě je nutno připomenout, že součástí Šmidingerovy knihovny je i hudební oddělení, kde je možné vypůjčit si hudební nahrávky na CD nebo i gramofonových deskách. Mezi regály knih ale také hudbu najdeme. V naučné literatuře pod znakem MDT 78 se nachází nejrozličnější zpěvníky, přehledy hudebních nástrojů a stylů a také převyprávěné děje oper a baletů. Koho zajímá život a dílo některého skladatele, musí popojít o kousek dál, ke znaku 92, kde jsou životopisy.

Hudbu ale můžeme najít i v příbězích, někdy hraje pouze okrajovou roli, ale jindy je pro děj příběhu významná.

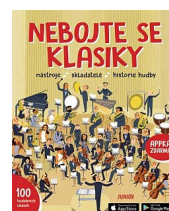
Moje klasické hudební nástroje

Zvukové leporelo nejen pro nejmenší čtenáře-posluchače. Na každé dvoustraně se seznámíme s jedním hudebním nástrojem a můžeme si poslechnout typickou ukázkou z některého slavného díla.

Richard BRATBY: Nebojte se klasiky

Text, obrázky a mobilní aplikace provádějí čtenáře šesti obdobími klasické hudby. Seznámí se s druhy hudebních nástrojů, neznámějšími světovými skladateli a hudebními směry. Aplikace ConBrio umožňuje poslech hudebních ukázek na Smartphone nebo tabletu.

Romana ROMANYŠYN a Andrij LESIV: Nahlas, potichu, šeptem

Hudba, to jsou vlastně zvuky a tato kniha je o zvucích. Nejen o těch hudebních, ale i o těch, které vydává naše vlastní tělo nebo je slyšíme kolem sebe. Některé jsou hlasité, jiné sotva slyšitelné. Ale všechny mohou být hudbou.

Jessica COURTNEY- Tickle: Příběh ukrytý v notách

Balety **Louskáček** a **Labutí jezero** nebo čtyři houslové koncerty **Čtvero ročních dob** jsou slavnými a krásnými hudebními díly. Ve třech zvukových knihách z edice *Příběh ukrytý v notách* se seznámíme s jejich dějem a na každé stránce si můžeme poslechnout krátkou ukázkou.

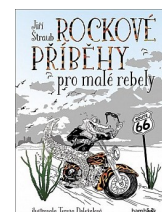
Petr SÍS: Hrej, Mozarte, hrej

Jaké to je, být zázračným dítětem? Obrázková kniha nás provede dětstvím geniálního hudebníka. Dozvíte se, kde všude a komu malý Wolfgang Amadeus Mozart hrál a co pro něho hudba znamenala.

Jiří ŠTRAUB: Rockové příběhy pro malé rebely

Rock and roll, neboli rock, je velmi výrazný hudební styl. Svého času způsobil ve světě lidí doslova revoluci. A co na to zvířátka? Ovlivnila rocková hudba i jejich život? To můžete zjistit v této knize.

Daniela KROLUPEROVÁ: Jak kouzlo do houslí vklouzlo

Malý František se velice zajímal o zvuky, a když ve škole uslyšel hrát pana učitele na housle, bylo o jeho životě rozhodnuto. Chvilí ještě trvalo, než to pochopili i jeho rodiče, ale pak už jen hrál a hrál. Ale že jsme v pohádce, zamotá se nám do jeho příběhu zlý černokněžník. Co z toho bude? To si musíte přečíst sami.

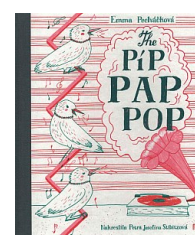
Jean-Claude MOURLEVAT: Zimní bitva

Napínavý příběh pro dospívající o životě v totalitním režimu a o vzpouře mladých lidí proti němu. Významnou roli v jejich boji hraje píseň, která má moc spojit vzbouřence v jedno a dodat jim odvalu.

Emma PECHÁČKOVÁ: The Píp pap pop

Třetí díl ze série knih o holubu Kolumbovi a jeho rodině je věnovaný jeho třem dcerám. Aretha, Ella a Janis jsou po mamince slavice a po tatínkovi holubice. Po matce zdědily pěvecký talent a tak můžeme sledovat příběh velmi úspěšného a populárního tria The Píp pap pop. Stačí ale sláva ke štěstí a spokojenosti? Může být smyslem života? Nad tím se zamýšlí hlavně nejmladší ze sester, Janis. Co vymyslela, si musíte už přečíst sami. Můžete začít od prvního dílu, knihy Holub Kolumb o otci slavných zpěvaček a pokračovat druhým dílem Pilot Pírko, o jejich bratrovi, který neuměl létat.

-tm-

Doktor Klavír

Pod tímto názvem by mohla začít pohádka, kde by postavami byly hudební nástroje. Ale je to přezdívka Jiřího Šlitra. Byl doktorem práv a zároveň skvělým klavíristou a hudebním skladatelem. Hudební nástroje jako postavy pro pohádku by se mu určitě líbily a s chutí by nám je nakreslil. Nebyl totiž jen nadaným hudebníkem, ale i výtvarníkem. Obojímu se věnoval s nadšením. Na právnickou, kterou vystudoval na přání tatínka, mu nakonec nezbyl čas. Letos 15. února uplynulo 100 let od jeho narození.

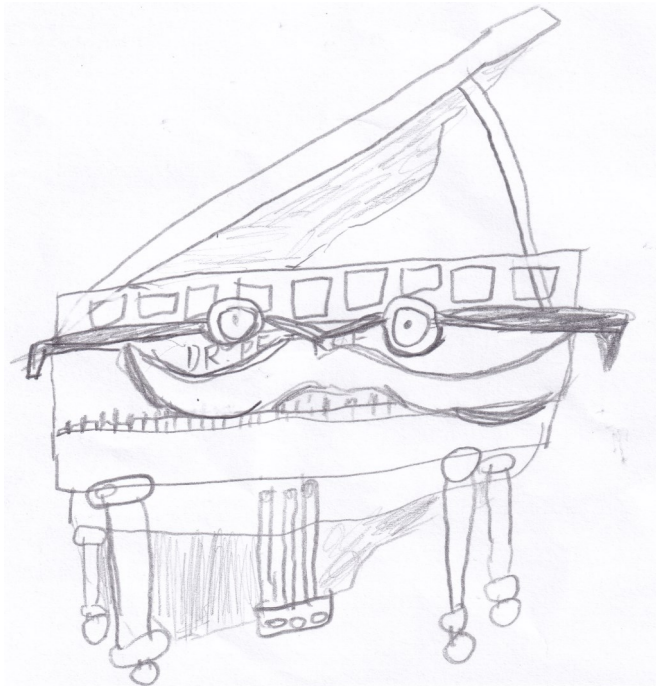
Jiřího tatínek byl učitelem kreslení a maminka zase uměla skvěle hrát na klavír. Podědil talent po obou a také byl jejich pilným žákem. Po studiích práv pracoval jako výtvarník. Také hrál na klavír v divadle nebo zajišťoval hudební doprovod při promítání němých filmů.

V roce 1957 se seznámil s Jiřím Suchým, začali společně skládat písničky a vymýšlet pořady, kterým se říkalo „textappeal“.

Měli stále více nápadů a v roce 1959 se rozhodli založit si vlastní divadlo. Tak vzniklo v Praze divadlo Semafor, které se stalo legendou a funguje dodnes. Jiří Šlitr zpočátku pouze skládal hudbu k písním a hrál na klavír. Byl velmi nesmělý a nechtěl před publikem příliš vystupovat. Postupně ale získal odvahu a třináctá hra v roce 1962, *Jonáš a Tingl-tangl*, byla celá postavená na komické dvojici S+Š (Suchý + Šlitr).

Kromě hudby a divadla se stále věnoval i výtvarné činnosti. Kreslil vše, co viděl kolem sebe. Města, která navštívil nebo lidi, které potkával. Kreslil údajně skoro pořád – na cestách, mezi představeními, v baru. Kreslil rychle. Někdy jedinou linkou vystihl přesně tvar obličeje jindy hravou a rozpustilou změtí čar vykreslil veselou karikaturu nebo rušnou ulici. Nejznámější jsou jeho rychle načrtnuté portréty osobností, se kterými se setkával, i jeho vlastní autoportréty.

Vše skončilo 26. 12. 1969, kdy Jiří Šlitr zemřel na otravu plynem. Zřejmě se jednalo o nešťastnou náhodu, v ateliéru si v noci přitápěl plynem a hořák zhasl. Zůstalo po něm mnoho zajímavých výtvarných děl a spousta nádherných melodií. Například k písničce *Marnivá sestřenice*, *Tři tety* nebo třeba *Malé kotě*.

-tm-

Karel Váňa, 10 let

Vysvětlivky k článku:

„**textappeal**“: důležitou roli hrály různé texty (básničky, povídky, rozhovory, texty písní) a zároveň na něco diváky upozorňovaly (apelovaly). Bylo to v době, kdy v naší republice vládl totalitní komunistický režim, na který si lidé zvykli a mnohým už to ani nepřipadalo divné. Suchý a Šlitr chtěli, aby lidé nad sebou a svým okolím více přemýšleli a dařilo se jim to divadlem a písničkami.

„**Semafor**“: je zkratka a znamená sedm malých forem. Smyslem nového divadla bylo oslovovat diváka různými divadelními formami: hudební komedií, divadlem poezie, loutkami, kabaretem, filmem, výstavami a koncerty.

Kde můžete vidět a slyšet Jiřího Šlitra?

Český rozhlas vytvořil k různým výročím divadla Semafor a jeho tvůrců spoustu pořadů. Ke stému výročí Jiřího Šlitra je možné si část z nich poslechnout.

Český rozhlas : J. Šlitr

Česká televize v současné době nabízí záznam představení *Zuzana je sama doma*. Můžete se také podívat na několik filmů, které tvůrci divadla Semafor natočili: *Kdyby tisíc klarinetů* nebo *Zločin v šantánu*.

ČT Zuzana je zase sama doma

MALÉ KOTĚ
Hudba J. Šlitr, text J. Suchý (Doprovod: 4)

Svižně

Ma - lě ko - tě mňau, mňau, spa - lo v bo - tě mňau, mňau
My jsme ko - tě mňau, mňau, spá - ti v bo - tě mňau, mňau

ne - has co - tě mňau, mňau, ne - pá, ne - pá - lí.
po ro - bo - tě mňau, mňau, ne - cha, ne - cha - lí. *Fin.*

To co ko - tě po - ví ti jed - ním pohledem, to my a - ni slovy
po - vědět ne - svedem. Věz, že ko - tě mňau, mňau,
co spí v bo - tě mňau, mňau, to tě po - tě mňau, mňau,
po - tě, po - tě - ší. Ho - ší a děv - ča - ta
Ko - tě je so - lid - ní,
pěstuj - te ko - řa - ta, ze - mě je ku - la - tá a mí - sta je tu dost.
ner - vy vám u - klid - ní, nebuď - te nevlíd ní a hned vás přejde zlost.

87

Já, písnička. 1. díl, Zpěvník pro žáky základních škol pro 1. - 4. třídu

-tm-

Mezinárodní dudácký festival

Určitě ti neuniklo, že letos na konci srpna (22. - 25. 8. 2024) proběhl ve Strakonících 25. ročník Mezinárodního dudáckého festivalu (MDF), ale víš o něm něco víc? Pojďme si o tom trochu popovídat.

Strakonice jsou od nepaměti městem dudáků. Jistě znáš slavného dudáka Švandu, který dle pověsti šel do světa vydělat peníze hraním, aby si mohl vzít svou milovanou Dorotku. Stal se tak možná inspirací pro další generace dudáků.

MDF se pořádá od roku 1967 a je jedním z největších a nejvýznamnějších folklórních festivalů na světě. Koná se každé dva roky. U jeho zrodu stál jeden z nejváženějších dudáků – Josef Režný. V sobotu 24. 8. 2024 dokonce na II. hradním nádvoří proběhl vzpomínkový pořad ke 100. výročí jeho narození. V současnosti festival pořádá Městské kulturní středisko Strakonice za podpory Ministerstva kultury a Jihočeského kraje.

Vždy se sjedou soubory z celého světa a předvádějí své umění. Je to náramná podívaná. Možná jsi je viděl/a v průvodu městem nebo na některém z vystoupení na strakonickém hradě nebo v letním kině. Všichni tančí, zpívají a užívají si jedinečné atmosféry. Je krásné pozorovat rozdíly v hudebních nástrojích, tanečních stylech a krojích jednotlivých národů. Každý z nich je naprosto jedinečný.

Pokud bys chtěl/a vidět největší dudáckou sbírku ve střední Evropě, určitě navštiv expozici dud v Muzeu středního Pootaví ve Strakonících. Čítá více než stovku hudebních nástrojů a na dudy si můžeš zkusit dokonce i sám/a zahrát. Zajímavost: největší část sbírky dud pochází od Jeroena de Groota, frontmana holandské dudácké skupiny Highlander, která na strakonický festival jezdí už od roku 1998. Tak si to užij, pěknou zábavu!).

Pamatuješ si?

-sp-

Navštivte naše hudební oddělení

Půjčujeme:

- hudební CD
- gramofonové desky
- filmy na DVD

Všechny tyto nosiče vám po předložení vaší čtenářské legitimace půjčíme na 1 měsíc.

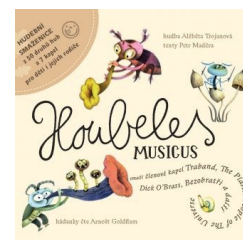
Krev není voda. Indies Scope, 2019.

Je jedno, že jste divadelní představení *Krev není voda* neviděli, hudba z něj funguje i samostatně a potěší nejenom děti, ale i jejich otce, „ty krále trapnosti s doživotní funkcí.“ Hudbu a texty napsali dva skvělí muzikanti Milan Cais (Tata Bojs) a Ondřej Galuška (Eggnoise). Na nahrávání písní si přizvali herce Davida Novotného a Richarda Fialu a také své vlastní děti. Na albu najdete jak taneční peccky (*Jedna, dva, tři, čtyři, pět*), tak jemnou ukolébavku (*Od bdění ke snění / Co je za mým snem*) nebo lehce alarmující píseň o čase („*chyt ho za kabát / dřív, než ti odtiká / odtiká do ticha*“). Pokud se společně se mnou shodnete, že „*můj táta / to se jen tak nevidí, to se jen tak nevidí*“ neměli byste tuto přehlídku otců a jejich špuntů minout.

Houbeles musicus. Indies Scope, 2019

Pokud vám název alba něco připomíná, nemýlíte se – jedná se o zhudebněné básně z knihy *Houbeles pictus*, hudební atlas hub nejen pro nadšené houbaře. Každé písničky předchází hádanka v podání Arnošta Goldflama. Akustické nástroje doprovází jedlé houby, zatímco v písničkách o jedovatých houbách jsou použity i nástroje elektrické. Na nahrávce se podílelo 46 skvělých interpretů ze sedmi různých kapel. Schválně jestli na albu najdete i svou oblíbenou houbu! Nechybí žampion, hadovka smrdutá, muchomůrka tygrovaná nebo – pro nehoubaře – houba na nádobí.

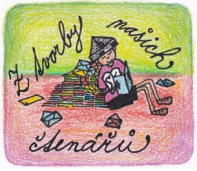

Sestry Steinovy – Měsíček svítí. Indies records, 2008

Lidové písničky patří k našemu národnímu bohatství a alespoň trochu by je měl znát každý. Žádný folklór ale nečekejte! Klasické lidovky v netradičním podání Sester Steinových potěší nejen milovníky lidové kultury, ale všechny jemné a citlivé duše.

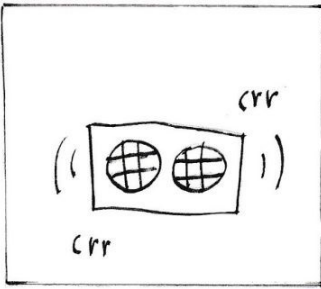
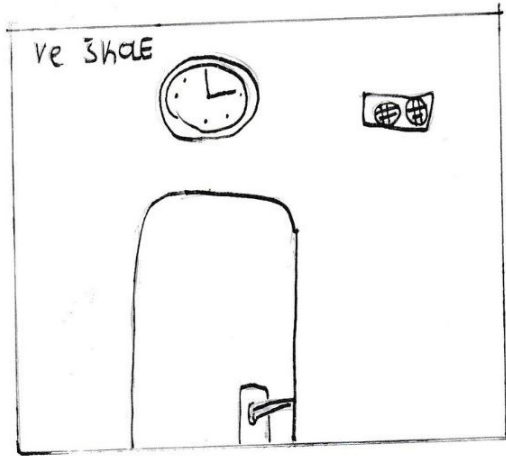

-kf-

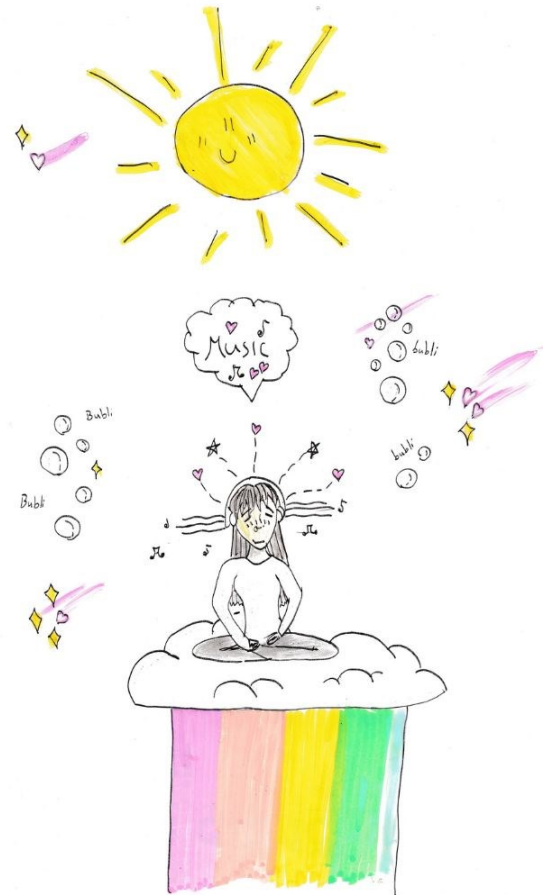

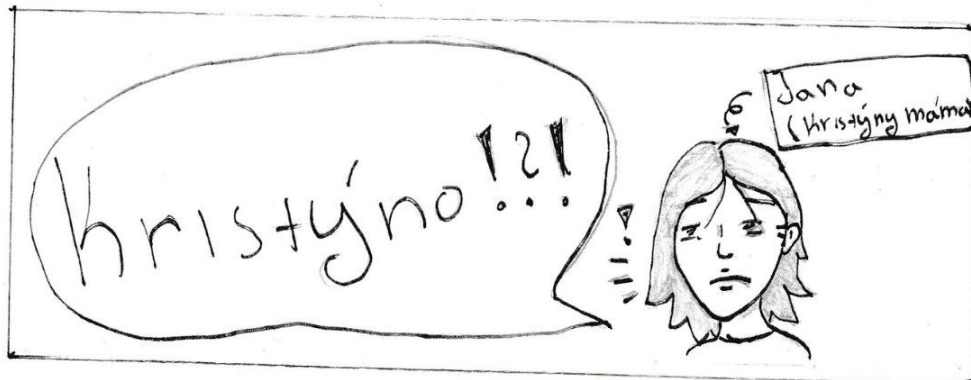
Jméno: **JÁ a HUDBA**
Komixu

Autorka: Anežka
+
Ilustrátorka Frydryšková

Za 30 minut

Konec

Muzika je zaručeně nejvoňavější jídlo Vánoc

Vydejte se zpátky v čase a ponořte se do zvyků našich předků, kteří z omezených možností chalupnické kuchyně dokázali vykouzlit nebývalé dobroty. Všechny vycházely z toho, co příroda nabízela a co se pečlivě uchystalo na zimu. Muzika - kastrůlek plný dobrot, se připravovala 21. prosince, aby se po ulezení prohřátá a voňavá smlsnula o Štědrém dnu s čerstvě upečenou vánočkou.

Základní surovinou jsou máčené křížaly z jablek a hrušek. Cukr pro doslazení nahradil med a to vše završily křupavé oříšky a koření. Omáčka, která se z ovoce vytvořila, se zahustila perníkem nebo povidly. Teprve dnes dokážeme ocenit, jak zdravým receptem naše domácnosti disponovaly.

Příprava:

namočení + 40 minut

získáte 4 porce

Do 1,5 l rendlíku

- 100 g směsi sušených křížal jablek + hrušek
- 800 ml studené vody
- 100 g směsi sušených švestek + rozinek
- 60 ml rumu
- 1 lžička mleté citronové kůry (bio)
- 1-2 ruličky skořice
- 8 ks hřebíčků
- 1 badyán

Na doslazení - je-li třeba med nebo jablečná (švestková) povidla

Na zahuštění 100 g směsi skořápkových plodů (vlašských a lískových ořechů, mandlí) a jemně nastrohaný perník

Postup

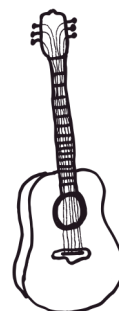
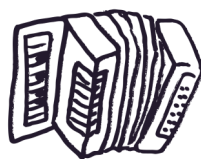
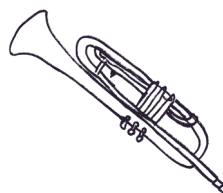
- Do nekovového rendlíku dejte ovoce kromě borůvek a rozinek, a zalijte ho studenou vodou. Nechte nabobtnat přes noc.
- Druhý den namočte borůvky s rozinkami do rumu a do rendlíku s ovocem přidejte citronovou kůru a veškeré koření. Rendlík dejte na oheň, přikryjte pokličkou a vařte mírným varem po dobu 30 minut. Je-li třeba, přidejte trochu převařené horké vody, aby bylo dost omáčky. Nakonec přidejte rumové ovoce i s tekutinou, provařte, a bez pokličky nechte rum krátce odpařit.
- Z muziky vylovte koření a směs ochutnejte. Je-li třeba, doslaďte medem nebo povidly. Pak přidejte nahrubo nasekané ořechy a omáčku zahustěte jemně strouhaným perníkem. Muziku nechte vychladnout a pak uložte v chladu až do Štědrého dne. V den D ji opět za stálého míchání prohřejte, rozdělte do misek a horkou podávejte s plátky vánočky.

-mr-

Hledej ve větách hudební nástroje

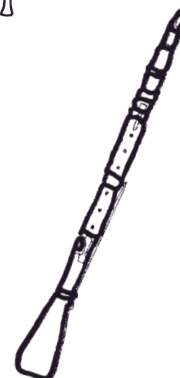
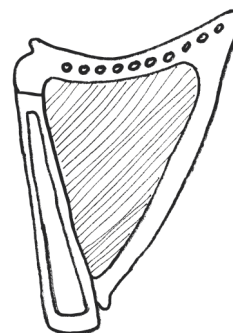
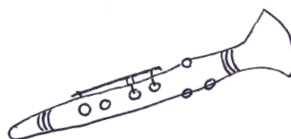
Příklad: Až vyrostu, **babička** bude již stará. **TUBA**

1. Naši holubi cítí, kdy se nese zrní.
2. Je zvláštní, že Bulhar fandí Německu.
3. Když po mostě přejedu Dyji, dostanu se k zámku.
4. Čína je největším producentem podzemnice olejné, je zde velký výskyt arašídů.
5. Sele sní rohlík.
6. Koupil jsem si drahou slepici.
7. Kája se něčeho bojí.
8. Ježibaba salám nejí.
9. Dívej kluku, lelek lesní je větší než kos.
10. „Klar“ i „nett“ jsou německá slovíčka, „klar“ můžeme přeložit jako jasný a „nett“ milý.
11. Můj brácha chce plout na parníku.
12. Aspik Ola nejí.

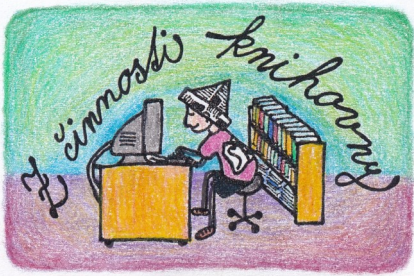

Přesmyčky (hudební nástroje)

1. XOFSAON
2. HARVAYN
3. ARKONDEO
4. GLIANTR
5. VIOCENOLLOL
6. LÍMANDONA
7. RÍTAMNABU
8. NIČKAROL
9. KATRUB
10. NOPIA

-sp- a -mk-

Divadelní tábor ve znamení podivna

V týdnu od 8. do 12. července 2024 se po strakonickém hradě pohybovalo 12 průzkumníků. Objevovali a zkoumali podivné tvory, kteří sídlí na nádvoří, v knihovně i jinde. Všechny je pečlivě nafotili nebo zakreslili a popsali. Vznikla tak encyklopedie podivných tvorů, která bude k nahlédnutí v regionálním oddělení Šmidingerovy knihovny.

Celý tábor byl vedený metodami dramatické výchovy. Zkoumali jsme pohybové možnosti našich těl a hledali způsoby, jak se pohybují podivní tvorové, které jsme objevili. Pomáhali jsme si maskami, které jsme vytvořili z fotografií, a ke slovu přišly i kostýmy, samozřejmě podivné.

Postupně jsme se s některými tvory seznámili blíže a odhalili jejich životní příběhy. Nahlédli jsme do jejich deníkových záznamů a zahráli si některé příhody z jejich života. Na základě všech těchto průzkumů jsme si vybrali tři podivné tvory, které jsme se rozhodli blíže představit rodičům, prarodičům, sourozencům a ostatním divákům během závěrečné prezentace tábora.

To znamená, že jsme museli vytvořit scénáře, vybrat kostýmy a rekvizity, najít vhodný prostor pro každý příběh a zkoušet a zkoušet. Hrát jsme chtěli na druhém hradním nádvoří, které je pro podivné tvory ideálním rejdištěm.

V pátek 12. července ve 14 hodin jsme se sešli na nádvoří s diváky a začalo pršet. Nejprve to vypadalo, že spadne jen pár kapek, ale nakonec byl nutný rychlý přesun do knihovny, při kterém hercům vydatně pomáhali i diváci. Závěrečná prezentace tedy nakonec proběhla za zvuků bouřky v oddělení pro děti Šmidingerovy knihovny. Nechyběl ani slavnostní přípitek na rozloučenou pravým dětským šampaňským.

-tm-

[Video Divadelní tábor](#)

Taneční tábor

Ve dnech 5. až 9. 8. proběhl v naší knihovně již podruhé taneční příměstský tábor. Dopoledne jsme k tanci využívali prostory edukačních místností v Muzeu středního Pootaví, ale v úterý, kdy je v celé knihovně zavírací den, se tančilo mezi knihami. Děti si kromě tradičních tanečních technik vyzkoušely i některé prvky z akrobatického tance. Po obědě se věnovaly různým hrám anebo, vzhledem k počasí a k poloze knihovny, se chodily koupat na Podskalí.

-mk-

[Video Taneční tábor](#)

Proč se říká... „Labutí píseň“

„Byla to jeho labutí píseň. Jeho největší a zároveň poslední role, už nikdy takový výkon nezopakoval a postupně se stáhnul do ústraní.“

Zpívá vůbec labuť? Na našich rybnících a řekách je labutí hodně, ale většinou spíše hýkají, o zpěvu se asi moc mluvit nedá. Jsou to pravděpodobně výstražné, nebo naopak vábivé zvuky. A přesto se jeden druh labutí jmenuje labuť zpěvná. Žije převážně v Americe a také na Islandu, u nás jen vzácně. Její hýkání při letu dokáže prý být tak harmonické, že se skutečně podobá zpěvu. Je to jakési troubení připomínající zvuk pozounu.

Slavný Bréhmův zoologický slovník uvádí, že labuť před svou smrtí vydává zvuky podobné zpěvu. Nejkrásnější píseň prý labuť zpívá, když ohlašuje vlastní zánik. Zpěv, kterým se loučí se životem, prý je tak vroucí a smutný, že nad ním dojetím tichne celá příroda.

Legendární labutí zpěv běžně lidé už v antice ztotožňovali s posledním tvůrčím činem nebo projevem umírajícího člověka. Už od antických dramatiků a básníků známe přirovnání, že když je něco naposledy, je to jako labutí píseň. Víme, že labuť žije celý život v jednom páru, a když jeden z toho páru zmizí, druhá labuť viditelně truchlí a je smutná. A možná u toho vydává i zvuky, volání. Třeba pláče.

A tak se labutí píseň dostala do rčení. To, co končí, co mizí a odchází, je jako labutí píseň. Mnohdy to nejkrásnější a nejvroucnější, co během života vzniklo. Rčení „labutí píseň“ znamená, že je něco naposledy, že něco končí a už to nebude jako dřív. Používá se nejčastěji v umění nebo politice, ale i ve sportu.

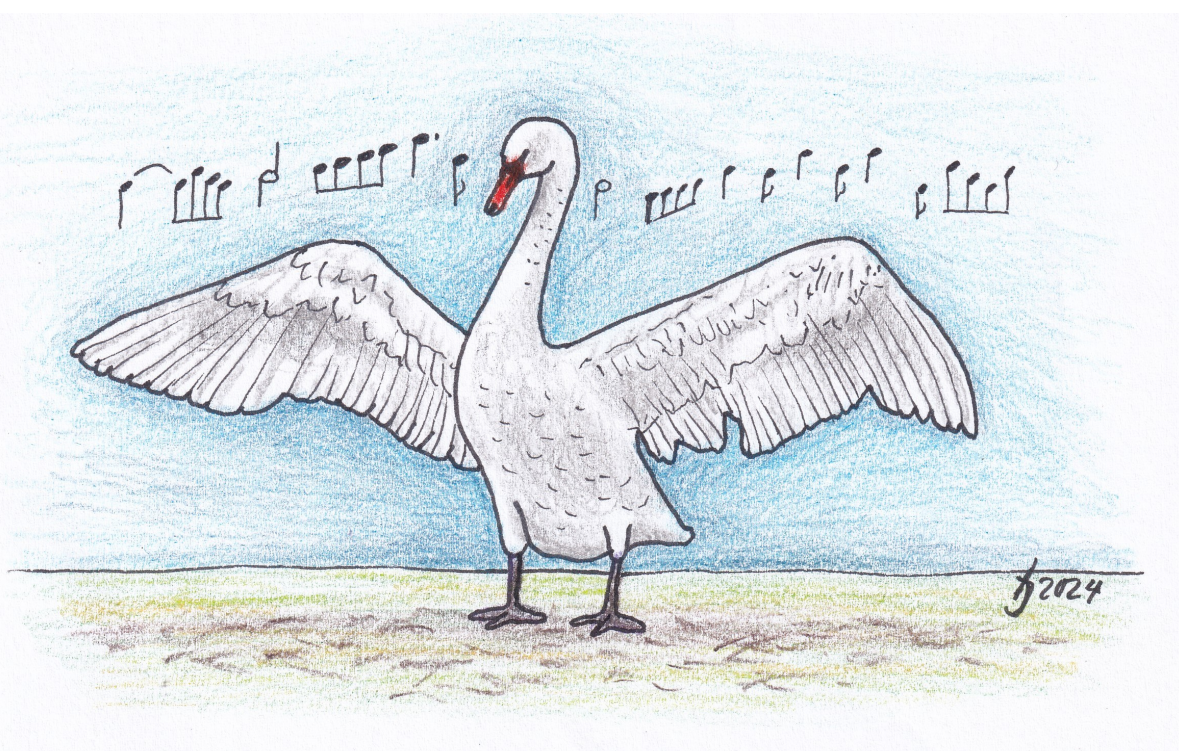
Zdroje

Můj rozhlas: Labutí píseň

Knihy o úslovích:

Proč se říká...?

Zakopaný pes, aneb, O tom, jak, proč a kde vznikla některá slova, jména, rčení, úsloví, pořekadla a přísloví

Co to je, když se řekne...

Za málo peněz hodně muziky. Získat mnoho s malou investicí.

Je to hudba budoucnosti. Stane se za dlouhou dobu.

Má zlato v hrdle. Krásně zpívá.

Co Čech, to muzikant. Češi mívají tradičně hudební talent.

Šel domů s muzikou. Šel domů s pláčem.

Hraje jako Paganini či má talent jako Paganini. Má výbornou techniku hraní či má velký talent. Více na odkazu:

[CT edu Paganini](#)

Nouze naučila Dalibora housti. O významu a vzniku tohoto úsloví se dozvíte zde:

[Rozhlas: Nouze naučila...](#)

Natahovat moldánky. Usedavě plakat. Zřejmě narážka na zvukovou souvislost pláče se zvukem hudebního nástroje „moldánky“, tj. dud (dudy, na Moravě též gajdy).

Zpívá jako slavík. Překrásně zpívá. A toto úsloví není jen nadsázka! Olomoučtí vědci zjistili, že u lidí i slavíků se zvuky tvoří stejným způsobem! Pojednání o tom najdete na této stránce:

[Rozhlas: Zpívá jako slavík](#)

-mr- a -ij-

Perkuse

Perkuse je obecný název pro jednoduché bicí nástroje. Patří do nich například bonga, rolničky, kastaněty, timbales, conga, triangly, shakery, cajon, ozvučná dřívka nebo tamburíny...

Potřebujete:

rulička od toaletního papíru

náplň (sypká a „chrastivá“ směs)

sešívačka

fixy (barvy)

1. Vezmi ruličku od toaletního papíru a sešij ji po jedné straně sešívačkou dostatečně hustě, aby případně nevypadla náplň.
2. Naplň ruličku sypkou směsí (písek, kamínky, rýže, pohanka, hrách...)
3. Sešij sešívačkou ruličku z druhé strany. Dávej pozor, aby druhá sešívaná strana byla kolmá k první.
4. Vyroběné perkuse si ozdob dle vlastní fantazie.

-mk-

Sluchové pexeso

Vyrobené perkuse můžeš použít ke hře „sluchové pexeso“. Nebo můžeš vzít jakékoliv jiné malé krabičky (od kinder vajíčka, od sirek...), ale musí být neprůhledné a uzavíratelné, aby z nich obsah nemohl vypadávat. Naplň vždy dvě krabičky stejným materiálem a uzavři je. Hra se hraje podobně jako klasické pexeso, ale místo obrázku si musíš pamatovat zvuk, který slyšíš. Rozmísti krabičky po stole a snaž se najít dvě se stejným obsahem. Vyhrává ten, kdo nashromáždil nejvíc dvojic. Hra se dá hrát i se zakrytýma očima.

-mr-

Památník Antonína Dvořáka ve Vysoké u Příbrami

Žily byly dvě sestry, Josefína a Anna. Ta první si vzala za muže hraběte a ta druhá hudebního skladatele. Ten hrabě se jmenoval Václav Robert Kounic a v roce 1878 si nechal postavit zámek ve Vysoké u Příbramě. A protože správná rodina drží při sobě, pobýval tam často i ten hudební skladatel. Jmenoval se Antonín Dvořák a dnes patří zámek i s přilehlým anglickým parkem jemu a jeho dílu.

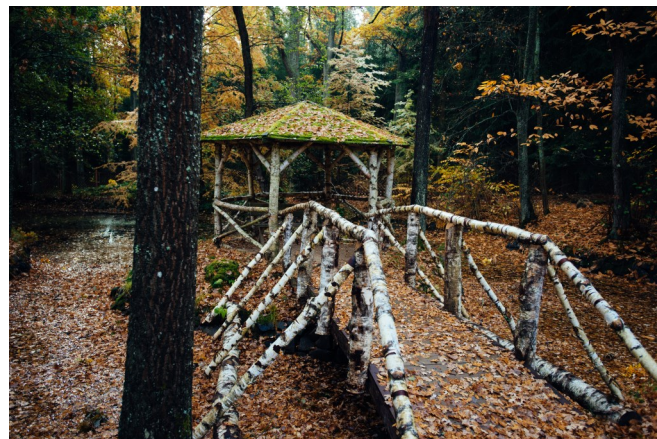

Stálá expozice Památníku Antonína Dvořáka připomíná nejen slavného skladatele, ale i původní majitele, manžele Kounicovy. V dalších prostorech se pořádají výstavy, které tematicky souvisí s dílem Antonína Dvořáka.

V zámeckém parku na vás čeká hravá naučná stezka Křížem krážem zámeckým parkem a kavárna Sládkovna. Nese jméno po básníkovi Josefu Václavu Sládkovi, který sem rád jezdil. Komu je zámecký park malý, může se vydat do širšího okolí s hrou Říše zvuků s pomocí mobilní aplikace. Další možností je modrá turistická značka, která parkem prochází a spojuje Příbram s Rožmitálem pod Třemšínem. Zajímavostí je, že tato trasa je součástí svatojakubské poutní cesty do Santiaga de Compostela ve Španělsku. Pokud máte dost síly a času, můžete po ní dojít až tam.

Památník má samozřejmě i svůj kulturní program. Konají se zde koncerty, divadla i operní představení pod širým nebem, kdy herci, hudebníci i diváci putují během představení po zámeckém parku. Aktuální program najdete na webových stránkách Památníku.

-tm-

autor fotografií Jakub Šmakal

[Památník Antonína Dvořáka](#)

English cool, not at school

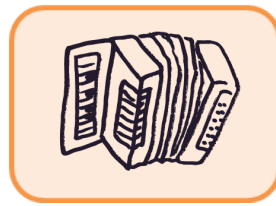
Violin

Drums

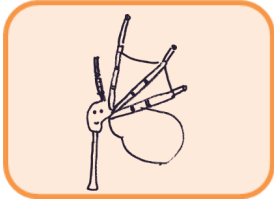
Accordion

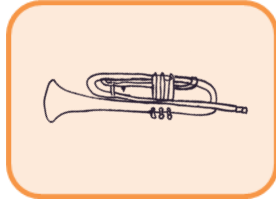
Bass

Bagpipes

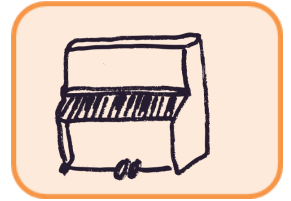
Trumpet

Guitar

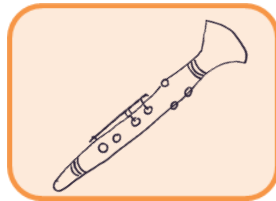
Piano

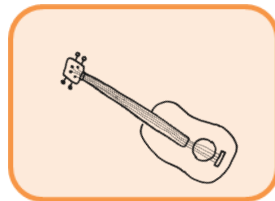
Harp

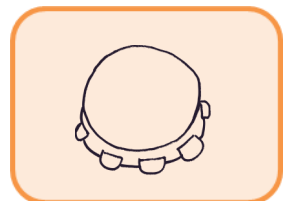
Clarinet

Ukulele

Tambourine

Look for pairs

Kvíz pro pozorné čtenáře

Kdy se začal slavit Rok české hudby?

- a) 1924
- b) 1904
- c) 2024

Kdo by letos slavil 200. narozeniny?

- a) Antonín Dvořák
- b) Bedřich Smetana
- c) Jiří Šlitr

Co je opera?

- a) představení, kde se pouze zpívá
- b) představení, kde se mluví i zpívá
- c) představení, kde se nemluví a nezpívá

Kde začal Antonín Dvořák muzicírovat?

- a) ve škole
- b) v kostele
- c) v hospodě

Co je perkuse?

- a) mučící nástroje
- b) jednoduché bicí nástroje
- c) prací prášek

Kdo měl přezdívku „Doktor klavír“?

- a) Jiří Suchý
- b) Jiří Šlitr
- c) Josef Šmidinger

Jak se řeknou anglicky bicí?

- a) violin
- b) drums
- c) accordion

-mk-

Osmisměrka

R	L	N	O	F	O	L	Y	X	V
L	Á	A	A	R	A	T	Y	K	A
E	K	S	Y	D	U	D	A	K	R
T	I	A	O	K	Č	P	I	E	H
A	Z	B	U	B	E	N	S	K	A
D	U	I	É	L	O	O	O	H	N
A	M	C	A	M	U	V	D	T	Y
L	B	Í	R	Y	2	Z	0	2	Y
K	B	A	N	J	O	B	O	H	4
S	H	L	A	V	I	T	S	E	F

buben
harmonika
xylofon
kytara
kapela
zvon
banjo
festival
noty
muzikál
dudy
bicí
hoboj
varhany
basa
skladatel

-sp-

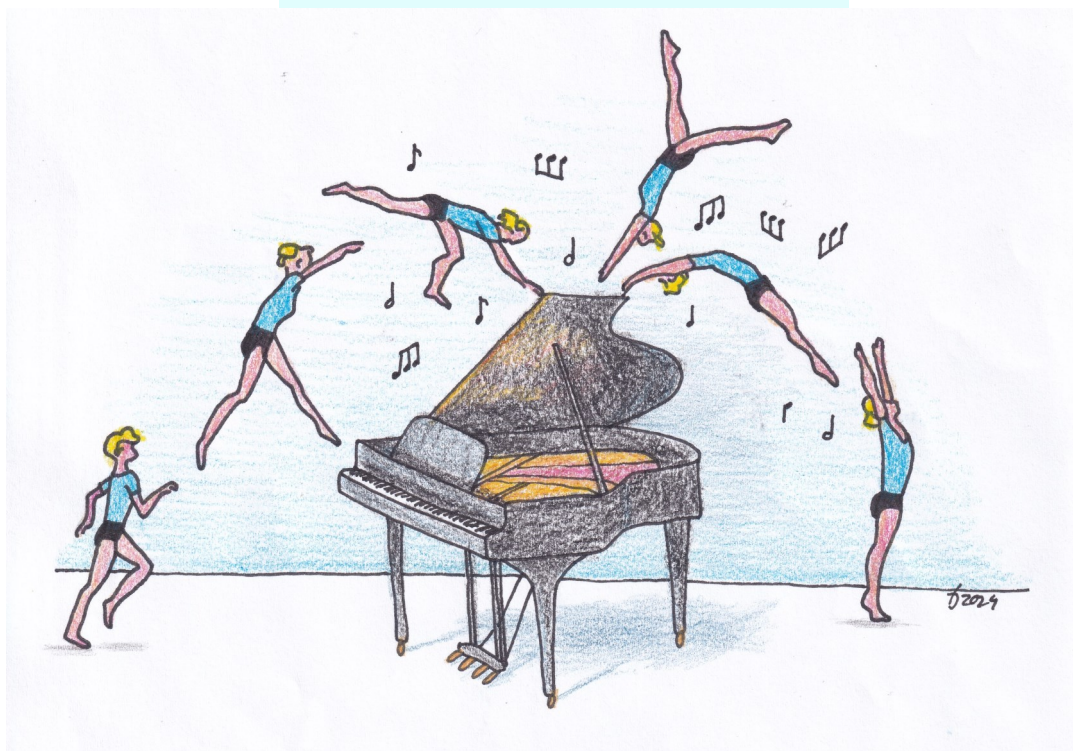

Jiří Havel: Koncert v botách

Představte si, včera ráno
zakopl jsem o piáno!

Tucet vyplašených not
naskákalo do mých bot.
Ach, mé nohy, ty se mají –
noty v botách pořád hrají!

Vyhrávají vesele,
proč mám bouli na čele.

Zde můžete najít tento časopis v elektronické podobě společně i se staršími čísly:

KAMARÁD

Časopis pro děti a jejich rodiče

Číslo 69

Vydává oddělení pro děti Šmidingerovy knihovny Strakonice

Září 2024

ZDARMA

Sestavily: M. Rejková, T. Machková, M. Knížková, I. Jonová,
Š. Pelouchová

Ilustrace a grafika: I. Jonová a M. Knížková

Obrázek z titulní strany vytvořil Matěj Frydryšek (15 let) z kresby Josefa Scheiwla z roku 1868

